

(i) Printed Pages: 4

Roll No.

(ii) Questions : 6

Sub. Code :

0	5	0	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
(2042)

ENGLISH

Paper : (Elective)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt ALL questions. Attempt all the part of each question together. Write legibly.

SECTION—A

I. Write a short note on any *five* of the following literary terms :—

- (a) Fiction
- (b) Protagonist
- (c) Picaresque novel
- (d) Point of view
- (e) Historical romance
- (f) First person narrator
- (g) Stream of Consciousness
- (h) Bildungsroman.

5×3

II. Answer any *five* of the following questions in about 40-60 words each :—

- (a) Write a note on the education of Raju.
- (b) How did Raju react to the railways coming to Malgudi ?
- (c) Why does Raju shut down his father's old shop ?
- (d) Describe Raju's first impression of Rosie.
- (e) How does Rosie react to the dance of the cobra ?

- (f) What is Raju's mother's opinion of Rosie ?
 (g) Describe Raju and Gaffur's friendship.
 (h) Describe Marco's appearance. 5×3
- III. Answer any *three* of the following questions in about 100-120 words each :—
- (a) Describe the journey of Rosie to Nalini.
 (b) How is *The Guide* a regional novel ?
 (c) How did the relationship between Marco-Rosie give space to Raju-Rosie's relationship ?
 (d) Describe Raju and Velan's relationship.
 (e) How does Raju's fast become such a large scale event ? 3×5

SECTION—B

- IV. Write an essay on any *one* of the following topics :—
- (a) The Dangers of Modern War
 (b) Information Technology and Education
 (c) Covid : How the World has Changed Forever
 (d) The Rise of the Gaming Industry. 20
- V. Write a report on the measures taken by your organisation to combat the Covid pandemic.

OR

Write a report on an incident of fire in your factory premises. 10

- VI. Translate the following passage into English :—

विद्यार्थी जीवन मनुष्य के जीवन की सबसे महत्वपूर्ण अवस्था है। जिस प्रकार एक ऊंचे और भव्य भवन का आधार उसकी मज़बूत नींव होती है, उसी प्रकार एक सफल और महान् व्यक्ति का जीवन उसके विद्यार्थी जीवन पर निर्भर होता है। इनमें से प्रथम विद्या प्राप्त करने की अवस्था है जिसे हम विद्यार्थी जीवन कहते हैं। पढ़ना-लिखना, कला-कौशल सीखना, ज्ञान प्राप्त करना, अच्छे संस्कार अपनाना, इसी आयु में पूरी तरह सम्भव होता है। बाल, किशोर और युवा अवस्था में बुद्धि तीव्र, मन निर्मल, मस्तिष्क साफ

एवं बलवान् और शरीर स्वस्थ होता है। विद्यार्थी जीवन मुख्यता पाँच वर्ष से लेकर पच्चीस वर्ष तक होता है। विद्यार्थी जीवन में चिन्ता ज़रा भी नहीं होती। विद्यार्थी सदा प्रसन्न रहते हैं। हंसते-खेलते उनका समय व्यतीत होता है। चेहरे पर चमक और ताज़गी होती है। विद्यार्थी विद्या प्राप्ति के लिए भरसक प्रयत्न करता है। विद्यार्थी जीवन में पढ़ाई के इलावा और किसी प्रकार का कोई उत्तरदायित्व नहीं होता। गुरु-चरणों में रहकर वह अपने जीवन का उचित मार्ग सीखता है। वर्तमान युग में ज्ञान के विभिन्न क्षेत्र हैं। इसलिए विद्यार्थी भी कला, विज्ञान, वाणिज्य, चिकित्सा, इंजीनियरिंग और औद्योगिकी क्षेत्रों में से किसी एक का चयन करता है। आज विद्यार्थी के अध्ययन की सीमा भी विस्तृत हो गई है। पाठ्यक्रम विभिन्न चरणों में बांटा जाता है और इसी के अनुरूप शिक्षा संस्थाएं भी बन गई हैं। प्राथमिक शिक्षा से लेकर शिक्षा के माध्यमिक, उच्च, उच्चतर, स्नातक तथा स्नातकोत्तर कई स्तर हैं। विद्यार्थी जीवन का एक-एक क्षण अमूल्य होता है। लेकिन कई युवक इस जीवन की महत्ता को नहीं जानते। वे अपने इस अनमोल अवस्था को व्यर्थ गंवा देते हैं और बाद में पछताते हैं। विद्यार्थी जीवन में मनुष्य को रुचि और लग्न से सब कुछ सीखना चाहिए। संस्कृत के एक श्लोक में एक आदर्श विद्यार्थी के गुण बताये गये हैं। इसके अनुसार विद्यार्थी को कौवे के समान गतिविधि वाला, बगुले के समान ध्यान लगाना, कुत्ते के समान नींद लेनी चाहिये। उसे कम भोजन करना और घर त्यागने वाला होना चाहिए। विद्यार्थी के ये लक्षण केवल इस तथ्य की ओर संकेत करते हैं कि इस अवस्था में वह पूर्ण समर्पण के साथ अध्ययन करे।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਅਧਾਰ ਉਸਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਫਲ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪੜ੍ਹਨਾ-ਲਿਖਣਾ, ਕਲਾ-ਕੌਸਲ ਸਿੱਖਣਾ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਅਪਨਾਉਣਾ, ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਲ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀ

ਤੇਜ਼, ਮਨ ਸਾਫ਼, ਦਿਮਾਗ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਸਵਸਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚਮਕ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਰਸਤਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਕਲਾ, ਵਿਗਿਆਨ, ਵਣਜ, ਚਿਕਿਤਸਾ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਮਿਕ, ਉੱਚ, ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਕਈ ਪੱਧਰ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਲ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕੀਮਤੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਗੰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਚਾਲ ਵਾਲਾ, ਬਗਲੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੀਂਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਘਰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਇਹ ਲੱਛਣ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰੇ।

OR

(For Foreign Students Only)

Write a paragraph on any **one** of the following topics :—

- (a) Life in an Online World
- (b) The Pressures of Career Choices.

15